

**ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՄԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Վ.Վ.Հարությունյան /Ա.Ա.Հ./

Արձանագրություն № 6

«06» դեկտեմբերի 2023 թ.

ԷԻԿ/բ-145, Դատախազությունը ՀՀ-ում դասընթացի

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝

042101.00.6, Իրավագիտություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

042101.01.6, Իրավագիտություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

իրավագիտության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

առկա

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

4-րդ կուրս 8-կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝

Էդուարդ Գյունաշյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ_____

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8.	Դասավանդման մեթոդներ.....	...
9.	Ուսումնառության մեթոդները
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	...
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
	12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	...
	12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
	12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
	12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	...
14.	Գնահատում.....	...
	14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	...
	14.2. Հարցաշար.....	...
	14.3. Գնահատման չափանիշներ.....	...
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	...

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Դատախազությունը ՀՀ-ում» դասընթացը կարևորվում է իրավաբանական գիտությունների բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է բակալավրի կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում: Այն նպատակաուղղված է բակալավրական կրթության կազմակերպման, դասավանդման որակի բարձրացմանը, ուսումնական գործընթացը ուսումնամեթոդական նյութերով, նորարարական մեթոդներով ապահովմանը:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին դատախազության կառուցվածքին, կազմակերպման և գործունեության սկզբունքներին, լիազորություններին:

- Դատախազական համակարգի զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- Բակալավրիատի կրթական ծրագրի չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
Տեսական նյութի համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
Վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են

- Սովորեցնել դատախազության կազմակերպման և գործունեության տեսական հիմքերը:
- Բացատրել առարկայի զարգացման ընդհանուր օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել ինքնուրույն հետազոտություններ և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին դատախազական մարմինների գործունեության առանձնահատկությունները քրեաիրավական հարաբերությունների համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

«Դատախազությունը ՀՀ-ում» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների նախնական գիտելիքների, հմտությունների առկայությունը «Իրավագիտություն» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Քրեական իրավունք», «Քրեական դատավարություն», «Քաղաքացիական իրավունք», «Քաղաքացիական դատավարություն», դասընթացներից:

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և /կամ կոմպետենցիաները.

«Դատախազությունը ՀՀ-ում» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա դատախազական մարմինների համակարգի տեսական հիմունքները,
2. իմանա առարկայի ուսումնասիրման մեթոդական հիմքները
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
4. տիրապետի բնագավառի հետազոտության մեթոդներին,
5. կարողանա գործնականում ըստ պահանջվող չափանիշների կիրառել գիտելիքները
6. կարողանա առարկայի ուսումնասիրման շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ9 խնդիրների լուծում,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Դատախազությունը ՀՀ-ում» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել աշխատանքային մասնագիտական գործունեության ընթացքում, կրթությունը շարունակելու և մասնագիտական բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	3 կրեդիտ/90 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	20	
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք	16	
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք	54	
Ընդամենը	90	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ստուգարք	

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴ .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Կունկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են**⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր....

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**⁷ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ակզորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում....

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարամունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	<p>ԹԵՄԱ 1. «Դատախազությունը Հայաստանի Հանրապետությունում» դասընթացի կարգավորման առարկան և համակարգը</p> <p>1.«Դատախազությունը Հայաստանի Հանրապետությունում» դասընթացի առարկան և համակարգը: 2.Դասընթացի կապն այլ իրավաբանական դասընթացների հետ: 3.ՀՀ Սահմանադրությունը որպես դատախազության կազմակերպման և գործունեության իրավական հիմք: 5.«Դատախազության մասին» ՀՀ օրենքի ընդհանուր ծրագիրը: 6.Դատախազական գործունեության հիմնական հասկացությունները:</p>	2	2			
2.	<p>ԹԵՄԱ 2. Դատախազության մարմինների զարգացման պատմությունը Հայաստանում</p> <p>1.Դատախազության մարմինների առաջացման ու զարգացման հիմնական փուլերը: 2.Դատախազությունը Հայաստանի առաջին Հանրապետությունում /1918-1920թ./: 3.Խորհրդային Հայաստանում դատախազության զարգացման պատմությունը: 4.Դատախազությունը Հայաստանի երրորդ Հանրապետությունում:</p>	2				
3.	<p>ԹԵՄԱ 3. Հայաստանի Հանրապետության դատախազության տեղը և դերը պետական</p>	2	2			

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

	<p>մարմինների համակարգում</p> <p>1. Հայաստանի Հանրապետության դատախազության տեղը պետական մարմինների համակարգում: 2. Դատախազության փոխհարաբերությունը իշխանության այլ ճյուղերի հետ: Դատախազությունը և օրենսդիր իշխանությունը: Դատախազությունը և գործադիր իշխանությունը: Դատախազությունը և դատական իշխանությունը: 3. Դատախազությունը պետության վերահսկող մարմինների համակարգում: 4. Դատախազության գործունեության խնդիրները և նպատակները: 5. Դատախազական գործունեությունը որպես պետական գործունեության ինքնուրույն տեսակ: Դատախազական գործունեության առանձնահատկությունները: 6. Դատախազության գործառույթների հասկացությունը և համակարգը: 7. Դատախազության գործունեության հիմնական ուղղությունները: 8. Դատախազական հսկողությունը որպես դատախազական գործունեության հիմնական տեսակ:</p>					
4.	<p>ԹԵՄԱ 4. Դատախազության կազմակերպման և գործունեության սկզբունքները</p> <p>1. Դատախազության մարմինների կազմակերպման և գործունեության սկզբունքների հասկացությունը և նշանակությունը: 2. Դատախազության կազմակերպման և գործունեության սկզբունքների համակարգը: 3. Օրինականության սկզբունքը: 4. Դատախազության մարմինների միասնականությունը և կենտրոնացվածությունը: 5. Հրապարակայնությունը և ժողովրդավարությունը դատախազության մարմիններում: 6. Դատախազության մարմինների անկախությունը և նրանց ենթարկվելը միայն օրենքին: Դատախազի ապաքաղաքականացվածությունը: 7. Դատախազի ինքնուրույնությունը և նրա գործունեությանը միջամտելու անթույլատրելիությունը:</p>	2				
5.	<p>ԹԵՄԱ 5. Դատախազության մարմինների համակարգը, կառուցվածքը և կազմավորումը</p> <p>1. Դատախազության մարմինների համակարգի հասկացությունը: ՀՀ դատախազության համակարգը և կառուցվածքը: 2. ՀՀ դատախազության</p>		2			

	<p>մարմինների կազմավորման կարգը: 3.Գլխավոր դատախազության կարգավիճակը: Գլխավոր դատախազության կազմը և կառուցվածքը: 4.Գլխավոր դատախազի լիազորությունները: 5.Գլխավոր դատախազի տեղակալի և գլխավոր դատախազության վարչության(բաժնի) պետի լիազորությունները: 6.Դատախազության կոլեգիան, նրա խնդիրները և կազմը: 7.Գլխավոր դատախազության աշխատանքի կազմակերպումը: 8.Երևան քաղաքի դատախազության տեղը և դերը դատախազության համակարգում: Երևան քաղաքի դատախազության կազմը: 9. Երևան քաղաքի դատախազի լիազորությունները: 10.Մարզի, Երևան քաղաքի վարչական շրջանի (վարչական շրջանների) դատախազությունների իրավական կարգավիճակը: 11.Մարզի, Երևան քաղաքի վարչական շրջանի (վարչական շրջանների) դատախազների լիազորությունները: 12.Հայաստանի Հանրապետության զինվորական դատախազության կարգավիճակը: 13. ՀՀ զինվորական դատախազության խնդիրները և գործունեության առանձնահատկությունները: 14. Ձինվորական կենտրոնական դատախազության կազմը և կառուցվածքը: 15. Ձինվորական դատախազի լիազորությունները: 16.Կայագործի զինվորական դատախազության խնդիրները և կազմը: 17. Կայագործի զինվորական դատախազի լիազորությունները:</p>				
6.	<p>ԹԵՄԱ 6. Դատախազի կարգավիճակի ընդհանուր բնութագիրը</p> <p>1.Դատախազությունում ծառայողական ենթակայությունը: Դատախազի իրավունքները և պարտականությունները: 2.Դատախազի նկատմամբ կիրառվող սահմանափակումները: 3.Դատախազության դասային աստիճանները և դրանց շնորհման ժամկետները և կարգը: 4.Դատախազի իրավական պաշտպանությունը: 5.Դատախազի խրախուսման միջոցները և կարգը: 6.Դատախազի կարգապահական պատասխանատվության հիմքերը և կարգը: Դատախազների նկատմամբ կիրառվող կարգապահական տույժերի տեսակները: 7.Դատախազի</p>	2			

	<p>լիազորությունների կասեցման, դադարեցման հիմքերը և կարգը: 8.Դատախազների ատեստավորման կարգը: 9.Դատախազի գործունեության նյութական, սոցիալական և այլ երաշխիքները:</p>					
7.	<p>ԹԵՄԱ 7. Քրեական հետապնդման հարուցումը 1.Քրեական հետապնդման հասկացությունը և նշանակությունը: Քրեական հետապնդումը որպես դատավարական գործառույթ: 2.Դատախազության տեղը և դերը քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների համակարգում: 3.Քրեական հետապնդման հարուցման սահմանադրական հիմքերը: 4.Քրեական հետապնդման հարուցումը որպես դատախազի թագառիկ լիազորություն: 5.Քրեական հետապնդման հարուցման և քրեական գործի հարուցման փոխհարաբերակցությունը: 6.Քրեական հետապնդման սկզբնական պահը և իրավաբանական գրականության մեջ սույն խնդրի առնչությամբ տեղ գտած մոտեցումները: 7.Քրեական հետապնդման տեսակները և այն իրականացնելու հիմքերը: 8.Դատախազի լիազորությունները քրեական հետապնդում իրականացնելիս: Այն ակտերը, որոնք կարող են կայացվել դատախազի կողմից քրեական հետապնդում իրականացնելիս: 9.Դատախազի իրավունքը չհարուցել քրեական գործ կամ չիրականացնել քրեական հետապնդում: 10.Քրեական հետապնդում և պաշտպանություն:</p>	2	2			
8.	<p>ԹԵՄԱ 8. Դատախազական հսկողությունը հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ 1.Հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ դատախազական հսկողության էությունը և նշանակությունը: 2.Մինչդատական վարույթում դատախազական հսկողության առարկան և դատական վերահսկողության սահմանները: 3.Դատախազական հսկողության ակտերը և իրավական միջոցները: 4.Դատախազի լիազորությունները հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ հսկողություն իրականացնելիս: 5.Դատախազական հսկողության և դատավարական ղեկավարման</p>	2				

	<p>փոխհարամերակցությունը:</p> <p>6.Դատախազական հսկողությունը հանցագործությունների մասին հայտարարությունների և հաղորդումների ժամանակին գրանցման, հաշվառման և քննարկման նկատմամբ: Հսկողությունը քրեական գործի հարուցման օրինականության նկատմամբ: 7.Դատախազական հսկողությունը նախնական քննության ընթացքում իրականացվող դատավարական և քննչական գործողությունների օրինականության և հիմնավորվածության նկատմամբ: 8.Անձի իրավունքները սահմանափակող՝ օրենքով նախատեսված դատավարական հարկադրանքի միջոցներ կիրառելու և քննչական գործողություններ իրականացնելու համար միջնորդությամբ դատարան դիմելը: 9.Նախաքննության ժամկետի երկարացումը դատախազի կողմից: 10.Մեղադրական եզրակացությամբ ստացված գործով դատախազի կողմից լուծվող հարցերը: Դատախազի որոշումը մեղադրական եզրակացությամբ ստացված գործով: 11.Քրեական դատավարությունում անձի սահմանադրական իրավունքների ապահովման դատավարական հիմքերը: Դատախազական հսկողությունը քրեական գործի նախնական քննության ընթացքում անձի իրավունքների ապահովման նկատմամբ: 12.Դատախազական հսկողությունը և քննիչի դատավարական ինքնուրույնությունը: 13.Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության նկատմամբ դատախազական հսկողության առանձնահատկությունները: Դատախազի լիազորությունները օպերատիվ հետախուզական գործունեության նկատմամբ հսկողություն իրականացնելիս: 14.Հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ դատախազական հսկողության արդյունավետության բարձրացումը՝ որպես գործի որակյալ քննության երաշխիք:</p>					
9.	<p>ԹԵՄԱ 9. Մեղադրանքի պաշտպանությունը դատարանում</p> <p>1.Քրեական գործերով դատական քննությանը դատախազի մասնակցության էությունը և նշանակությունը: 2.Մրցակցությունը և դատական քննությանը</p>	2	2			

	<p>դատախազի մասնակցության պարտադիր լինելը: 3.Դատարանում մեղադրանքի պաշտպանության սահմանադրական հիմքերը: 4.Դատարանում մեղադրանքի պաշտպանության գործառույթի էությունը: 5.Դատախազի լիազորությունները քրեական գործը կամ նյութը դատարանում քննելիս: Դատախազի մասնակցությունը ապացույցների հետազոտմանը: Դատական քննության ընթացքում դատախազի կողմից արվող հայտարարությունները, միջնորդությունները և եզրակացությունները: 6.Մեղադրողի ճառը, դրա նշանակությունը և թափանցանքները: Դատախազի ռեպրիկը:</p>				
10.	<p>ԹԵՄԱ 10. Պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելը 1.Պետական շահերի պաշտպանությունը որպես դատախազության գործունեության ուղղություններից մեկը: Դատախազության այս գործառույթի իրականացման սահմանադրական հիմքերը: 2.Պետական շահերի պաշտպանության հայցի հարուցման առարկան և սահմանները: 3.Դատախազի մասնակցությունը քաղաքացիական գործերով դատական քննությանը: 4.Դատախազի իրավունքները պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելիս: 5.Պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելու համար դատախազի կողմից նյութերի նախապատրաստումը: 6.Պետական շահերի պաշտպանության հայցի հարուցման համար դատախազի կողմից կիրառվող իրավական միջոցները: 7.Պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելիս դատախազի փոխհարաբերությունն այլ պետական մարմինների հետ:</p>	2			
11.	<p>ԹԵՄԱ 11. Դատարանների վճիռների, դատավճիռների և որոշումների թափանցանքները 1.Դատարանի վճիռների, դատավճիռների և որոշումների բացարկման էությունը և նշանակությունը: 2.Դատախազի կողմից ներկայացվող վերաքննիչ բացարկ ռեկվիզիտները: 3.Վերաքննության կարգով վճիռների, դատավճիռների և որոշումների բացարկման հիմքերը: 4.Դատախազի կարգավիճակը վերաքննիչ դատարանում: 6.Դատախազի կողմից վճռաբեկ բացարկ բերելու հիմքերը:</p>		2		

	<p>8.Օրինական ուժի մեջ մտած վճիռների, դատավճիռների և որոշումների բացարկումը գլխավոր դատախազի և նրա տեղակալների կողմից:</p> <p>9.Դատախազի իրավունքները վճռաբեկ դատարանում գործի քննությանը մասնակցելիս: 10.Դատախազի կողմից նոր ի հայտ եկած հանգամանքներով քննության իրականացումը: Դատախազի գործողությունները նոր ի հայտ եկած հանգամանքների քննությունն ավարտելուց հետո:</p>					
12.	<p>ԹԵՄԱ 12. Դատախազական հսկողությունը պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ</p> <p>1.Պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ դատախազական հսկողության էությունը և խնդիրները:</p> <p>2.Դատախազական հսկողության այս ոլորտի իրականացման իրավական հիմքերը: 3.Դատախազական հսկողության առարկան և սահմանները:</p> <p>4.Դատախազի իրավունքները պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ հսկողություն իրականացնելիս:</p> <p>5.Դատախազական հսկողությունը ձեռնարկված և կալանավորման օրինականության և հիմնավորվածության նկատմամբ: Ձեռքարկվում կամ կալանք կիրառելիս թույլ տրված օրենքի խախտումների վերացումը դատախազի կողմից:</p> <p>6.Դատախազական հսկողությունն ազատագրված վայրերում պատիժների կիրառման օրինականության նկատմամբ: Պատիժների կիրառման օրինականության ապահովմանն ուղղված դատախազական հսկողության միջոցները: 8.Դատախազի կողմից հսկողություն իրականացնելը պատիժները և հարկադրանքի այլ միջոցներ կիրառող մարմինների վարչակազմերի հրամանների, կարգադրությունների, որոշումների և ակտերի օրինականության նկատմամբ: 9.Դատախազի մասնակցությունը դատապարտյալներին պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելու, պայմանական վաղաժամկետ ազատումը վերացնելու, պատժի չկրած մասն ավելի մեղմ պատժատեսակով փոխարինելու, ծանր հիվանդության կամ արտակարգ հանգամանքների</p>	2				

	հետևանքով պատժից ազատելու վերաբերյալ միջնորդությունների քննությանը դատարանում:					
13.	ԹԵՄԱ 13. Դատախազական ակտերը 1.Դատախազական ակտերի էությունը և նշանակությունը: 2.Դատախազական ակտերը որպես դատախազության խնդիրների իրականացման իրավական միջոցներ: 3.Դատախազական ակտերի կիրառման օրենսդրական հիմքերը և նրանց ներկայացվող ահանջները: 4.Դատախազական ակտերի տեսակները և նրանց կիրառման հիմքերը: 5.Դատախազի հրամանը կամ կարգադրությունը: 6.Դատախազի միջնորդագիրը: 7.Դատախազի որոշումը: 8.Դատախազի ցուցումը:		2			
14.	ԹԵՄԱ 14. Դատախազության կազմակերպումը և գործունեությունը որոշ արտասահմանյան պետություններում 1.Դատախազական հսկողությունը Ռուսաստանի Դաշնությունում: 2.Դատախազության խնդիրներն ու գործառույթները Գերմանիայում: 3.Դատախազությունը Ֆրանսիայում: 4.Դատախազության կարգավիճակը ԱՄՆ-ում:		2			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		20	16			

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	ՀՀ Սահմանադրություն,	1995 թ.
2.	ՀՀ օրենքը, Դատախազության մասին,	2007թ.
3.	ՀՀ օրենքը, Դատախազության մասին,	1998թ.
4.	ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրք,	1998թ.
5.	Միջազգային դաշնագիր քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների մասին	1966թ.

6.	Հայաստանի Հանրապետության դատախազությունը, դասագիրք ԵՊՀ հրատ., Երևան,	2004
7.	Հայաստանի Հանրապետության դատարանակազմությունը և իրավապահպան մարմինները, 5-րդ հրատարակություն, փոփոխություններով և լրացումներով, դասագիրք ԵՊՀ հրատ., Երևան,	2009
8.	Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն (ընդհանուր մաս), 4-րդ հրատարակություն, լրացումներով և փոփոխություններով, ԵՊՀ հրատ., Երևան,	2006
9.	Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն (հատուկ մաս), 3-րդ հրատարակություն, լրացումներով և փոփոխություններով, ԵՊՀ հրատ., Երևան,	2010

Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)

1.		
2.	<p>1. Գ.Ս. Ղազինյան, Քրեական դատավարության պատմական և արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում, Երևան, 2001թ. 21</p> <p>2. Հայաստանի Հանրապետության դատարանակազմությունը և իրավապահպան մարմինները, Դասագիրք 4-րդ հրատարակություն, փոփոխություններով և լրացումներով, Երևան, 2008.</p> <p>3. Ա. Թամազյան, ՀՀ գլխավոր դատախազի հիմնական հրամանների և ցուցումների ժողովածու, Երևան, 2003.</p> <p>6. Прокурорский надзор. Курс лекций и практикум. /Под. ред. Ю.Е. Винокурова. М., 2000.</p> <p>7. Прокурорский надзор. /Под. ред. А.А. Чувилева. М., 2000.</p> <p>8. В.И. Соломичев Прокурорский надзор за исполнением законов органами, осуществляющими дознание и предварительное следствие, М., 1998:</p> <p>9. А.Б. Соловьев, М.А. Токарева, А.Г. Халиулин Прокурорский надзор за исполнением законов при расследовании преступлений, М., 2000:</p> <p>10. А.Г. Халиулин Осуществление функции уголовного преследования прокуратурой России. Кемерово, 1997:</p>	

Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)

1.		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնասիրողական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
1.	ԹԵՄԱ 1. «Դատախազությունը Հայաստանի Հանրապետությունում» դասընթացի կարգավորման առարկան և համակարգը	1.«Դատախազությունը Հայաստանի Հանրապետությունում» դասընթացի առարկան և համակարգը: 2.Դասընթացի կապն այլ իրավաբանական դասընթացների հետ: 3.ՀՀ Սահմանադրությունը որպես դատախազության կազմակերպման և գործունեության իրավական հիմք: 5.«Դատախազության մասին» ՀՀ օրենքի ընդհանուր ծրագիրը: 6.Դատախազական գործունեության հիմնական հասկացությունները:	2	ՊԳ1-9, ԼԳ1-6
2.	ԹԵՄԱ 2. Դատախազության մարմինների զարգացման պատմությունը Հայաստանում	1.Դատախազության մարմինների առաջացման ու զարգացման հիմնական փուլերը: 2.Դատախազությունը Հայաստանի առաջին Հանրապետությունում /1918-1920թ./: 3.Խորհրդային Հայաստանում դատախազության զարգացման պատմությունը: 4.Դատախազությունը Հայաստանի երրորդ Հանրապետությունում:	2	ՊԳ1-9, ԼԳ1-6
3.	ԹԵՄԱ 3. Հայաստանի Հանրապետության	1.Հայաստանի Հանրապետության դատախազության տեղը պետական	2	ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	<p>դատախազության տեղը և դերը պետական մարմինների համակարգում</p>	<p>մարմինների համակարգում: 2. Դատախազության փոխհարաբերությունը իշխանության այլ ճյուղերի հետ: Դատախազությունը և օրենսդիր իշխանությունը: Դատախազությունը և գործադիր իշխանությունը: Դատախազությունը և դատական իշխանությունը: 3. Դատախազությունը պետության վերահսկող մարմինների համակարգում: 4. Դատախազության գործունեության խնդիրները և նպատակները: 5. Դատախազական գործունեությունը որպես պետական գործունեության ինքնուրույն տեսակ: Դատախազական գործունեության առանձնահատկությունները: 6. Դատախազության գործառույթների հասկացությունը և համակարգը: 7. Դատախազության գործունեության հիմնական ուղղությունները: 8. Դատախազական հսկողությունը որպես դատախազական գործունեության հիմնական տեսակ:</p>		
4.	<p>ԹԵՄԱ 4. Դատախազության կազմակերպման և գործունեության սկզբունքները</p>	<p>1. Դատախազության մարմինների կազմակերպման և գործունեության սկզբունքների հասկացությունը և նշանակությունը: 2. Դատախազության</p>	2	ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

		<p>կազմակերպման և գործունեության սկզբունքների համակարգը:</p> <p>3.Օրինականության սկզբունքը:</p> <p>4.Դատախազության մարմինների միասնականությունը և կենտրոնացվածությունը:</p> <p>5.Հրապարակայնությունը և ժողովրդավարությունը դատախազության մարմիններում:</p> <p>6.Դատախազության մարմինների անկախությունը և նրանց ենթարկվելը միայն օրենքին: Դատախազի ապաքաղաքականացվածությունը:</p> <p>7.Դատախազի ինքնուրույնությունը և նրա գործունեությանը միջամտելու անթույլատրելիությունը:</p>		
5.	<p>ԹԵՄԱ 5. Դատախազության մարմինների կառուցվածքը և կազմավորումը</p> <p>համակարգը,</p>	<p>1.Դատախազության մարմինների համակարգի հասկացությունը: ՀՀ դատախազության համակարգը և կառուցվածքը: 2. ՀՀ դատախազության մարմինների կազմավորման կարգը:</p> <p>3.Գլխավոր դատախազության կարգավիճակը: Գլխավոր դատախազության կազմը և կառուցվածքը:</p> <p>4.Գլխավոր դատախազի լիազորությունները:</p> <p>5.Գլխավոր դատախազի տեղակալի և գլխավոր դատախազության վարչության(բաժնի) պետի լիազորությունները: 6.Դատախազության</p>		ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

		<p>կոլեգիան, նրա խնդիրները և կազմը: 7.Գլխավոր դատախազության աշխատանքի կազմակերպումը: 8.Երևան քաղաքի դատախազության տեղը և դերը դատախազության համակարգում: Երևան քաղաքի դատախազության կազմը: 9. Երևան քաղաքի դատախազի լիազորությունները: 10.Մարզի, Երևան քաղաքի վարչական շրջանի (վարչական շրջանների) դատախազությունների իրավական կարգավիճակը: 11.Մարզի, Երևան քաղաքի վարչական շրջանի (վարչական շրջանների) դատախազների լիազորությունները: 12.Հայաստանի Հանրապետության զինվորական դատախազության կարգավիճակը: 13. ՀՀ զինվորական դատախազության խնդիրները և գործունեության առանձնահատկությունները: 14. Ջինվորական կենտրոնական դատախազության կազմը և կառուցվածքը: 15. Ջինվորական դատախազի լիազորությունները: 16.Կայազորի զինվորական դատախազության խնդիրները և կազմը: 17. Կայազորի զինվորական դատախազի լիազորությունները</p>		
6.	ԹԵՄԱ 6. Դատախազի կարգավիճակի ընդհանուր	1.Դատախազությունում ծառայողական ենթակայությունը: Դատախազի	2	ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

	<p>բնութագիրը</p>	<p>իրավունքները և պարտականությունները: 2. Դատախազի նկատմամբ կիրառվող սահմանափակումները: 3. Դատախազության դասային աստիճանները և դրանց շնորհման ժամկետները և կարգը: 4. Դատախազի իրավական պաշտպանությունը: 5. Դատախազի խրախուսման միջոցները և կարգը: 6. Դատախազի կարգապահական պատասխանատվության հիմքերը և կարգը: Դատախազների նկատմամբ կիրառվող կարգապահական տույժերի տեսակները: 7. Դատախազի լիազորությունների կասեցման, դադարեցման հիմքերը և կարգը: 8. Դատախազների ատեստավորման կարգը: 9. Դատախազի գործունեության նյութական, սոցիալական և այլ երաշխիքները:</p>		
7.	<p>ԹԵՄԱ 7. Քրեական հետապնդման հարուցումը</p>	<p>1. Քրեական հետապնդման հասկացությունը և նշանակությունը: Քրեական հետապնդումը որպես դատավարական գործառույթ: 2. Դատախազության տեղը և դերը քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների համակարգում: 3. Քրեական հետապնդման հարուցման սահմանադրական հիմքերը: 4. Քրեական հետապնդման հարուցումը որպես դատախազի բացառիկ լիազորություն: 5. Քրեական հետապնդման հարուցման և քրեական գործի հարուցման փոխհարաբերակցությունը: 6. Քրեական</p>	2	ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

		<p>հետապնդման սկզբնական պահը և իրավաբանական գրականության մեջ սույն խնդրի առնչությամբ տեղ գտած մոտեցումները: 7.Քրեական հետապնդման տեսակները և այն իրականացնելու հիմքերը: 8.Դատախազի լիազորությունները քրեական հետապնդում իրանականացնելիս: Այն ակտերը, որոնք կարող են կայացվել դատախազի կողմից քրեական հետապնդում իրականացնելիս: 9.Դատախազի իրավունքը չհարուցել քրեական գործ կամ չիրականացնել քրեական հետապնդում: 10.Քրեական հետապնդում և պաշտպանություն:</p>		
8.	<p>ԹԵՄԱ 8. Դատախազական հսկողությունը հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ</p>	<p>1. Հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ դատախազական հսկողության էությունը և նշանակությունը: 2. Մինչդատական վարություն դատախազական հսկողության առարկան և դատական վերահսկողության սահմանները: 3. Դատախազական հսկողության ակտերը և իրավական միջոցները: 4. Դատախազի լիազորությունները հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ հսկողություն իրականացնելիս: 5. Դատախազական հսկողության և դատավարական ղեկավարման փոխհարաբերակցությունը: 6. Դատախազական հսկողությունը</p>	2	ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

		<p>հանցագործությունների մասին հայտարարությունների և հաղորդումների ժամանակին գրանցման, հաշվառման և քննարկման նկատմամբ: Հսկողությունը քրեական գործի հարուցման օրինականության նկատմամբ: 7.Դատախազական հսկողությունը նախնական քննության ընթացքում իրականացվող դատավարական և քննչական գործողությունների օրինականության և հիմնավորվածության նկատմամբ: 8.Անձի իրավունքները սահմանափակող՝ օրենքով նախատեսված դատավարական հարկադրանքի միջոցներ կիրառելու և քննչական գործողություններ իրականացնելու համար միջնորդությամբ դատարան դիմելը: 9.Նախաքննության ժամկետի երկարացումը դատախազի կողմից: 10.Մեղադրական եզրակացությամբ ստացված գործով դատախազի կողմից լուծվող հարցերը: Դատախազի որոշումը մեղադրական եզրակացությամբ ստացված գործով: 11.Քրեական դատավարությունում անձի սահմանադրական իրավունքների ապահովման դատավարական հիմքերը: Դատախազական հսկողությունը քրեական գործի նախնական քննության ընթացքում անձի իրավունքների ապահովման</p>		
--	--	---	--	--

		<p>նկատմամբ: 12.Դատախազական հսկողությունը և քննիչի դատավարական ինքնուրույնությունը: 13.Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության նկատմամբ դատախազական հսկողության առանձնահատկությունները: Դատախազի լիազորությունները օպերատիվ հետախուզական գործունեության նկատմամբ հսկողություն իրականացնելիս: 14.Հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ դատախազական հսկողության արդյունավետության բարձրացումը՝ որպես գործի որակյալ քննության երաշխիք:</p>		
9.	<p>ԹԵՄԱ 9. Մեղադրանքի պաշտպանությունը դատարանում</p>	<p>1.Քրեական գործերով դատական քննությանը դատախազի մասնակցության էությունը և նշանակությունը: 2.Մրցակցությունը և դատական քննությանը դատախազի մասնակցության պարտադիր լինելը: 3.Դատարանում մեղադրանքի պաշտպանության սահմանադրական հիմքերը: 4.Դատարանում մեղադրանքի պաշտպանության գործառույթի էությունը: 5.Դատախազի լիազորությունները քրեական գործը կամ նյութը դատարանում քննելիս: Դատախազի մասնակցությունը ապացույցների հետազոտմանը:</p>	2	ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

		<p>Դատական քննության ընթացքում դատախազի կողմից արվող հայտարարությունները, միջնորդությունները և եզրակացությունները: 6.Մեղադրողի ճառը, դրա նշանականությունը և մասնակցությունը: Դատախազի ռեպլիկը:</p>		
10.	<p>ԹԵՄԱ 10. Պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելը</p>	<p>1.Պետական շահերի պաշտպանությունը որպես դատախազության գործունեության ուղղություններից մեկը: Դատախազության այս գործառույթի իրականացման սահմանադրական հիմքերը: 2.Պետական շահերի պաշտպանության հայցի հարուցման առարկան և սահմանները: 3.Դատախազի մասնակցությունը քաղաքացիական գործերով դատական քննությանը: 4.Դատախազի իրավունքները պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելիս: 5.Պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելու համար դատախազի կողմից նյութերի նախապատրաստումը: 6.Պետական շահերի պաշտպանության հայցի հարուցման համար դատախազի կողմից կիրառվող իրավական միջոցները: 7.Պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելիս դատախազի փոխհարաբերությունն այլ պետական մարմինների հետ:</p>	2	ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

11.	<p>ԹԵՄԱ 11. Դատարանների վճիռների, դատավճիռների և որոշումների բողոքարկումը</p>	<p>1. Դատարանի վճիռների, դատավճիռների և որոշումների բացարկման էությունը և նշանակությունը: 2. Դատախազի կողմից ներկայացվող վերաքննիչ բացարկ ռեկվիզիտները: 3. Վերաքննության կարգով վճիռների, դատավճիռների և որոշումների բացարկման հիմքերը: 4. Դատախազի կարգավիճակը վերաքննիչ դատարանում: 6. Դատախազի կողմից վճռաբեկ բացարկ բերելու հիմքերը: 8. Օրինական ուժի մեջ մտած վճիռների, դատավճիռների որոշումների բացարկումը գլխավոր դատախազի և նրա տեղակալների կողմից: 9. Դատախազի իրավունքները վճռաբեկ դատարանում գործի քննությանը մասնակցելիս: 10. Դատախազի կողմից նոր ի հայտ եկած հանգամանքներով քննության իրականացումը: Դատախազի գործողությունները նոր ի հայտ եկած հանգամանքների քննությունն ավարտելուց հետո:</p>		ՊԳ1-9, ԼԳ1-6
12	<p>ԹԵՄԱ 12. Դատախազական հսկողությունը պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ</p>	<p>1. Պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ դատախազական հսկողության էությունը և խնդիրները: 2. Դատախազական հսկողության այս ոլորտի իրականացման իրավական հիմքերը: 3. Դատախազական հսկողության առարկան և սահմանները: 4. Դատախազի իրավունքները պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության</p>	2	ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

		<p>նկատմամբ հսկողություն իրականացնելիս: 5.Դատախազական հսկողությունը ձեռքավորման և կալանավորման օրինականության և հիմնավորվածության նկատմամբ: Ձեռքավորում կամ կալանք կիրառելիս թույլ տրված օրենքի խախտումների վերացումը դատախազի կողմից: 6.Դատախազական հսկողությունն ազատագրկման վայրերում պատիժների կիրառման օրինականության նկատմամբ: Պատիժների կիրառման օրինականության ապահովմանն ուղղված դատախազական հսկողության միջոցները: 8.Դատախազի կողմից հսկողություն իրականացնելը պատիժները և հարկադրանքի այլ միջոցներ կիրառող մարմինների վարչակազմերի հրամանների, կարգադրությունների, որոշումների և ակտերի օրինականության նկատմամբ: 9.Դատախազի մասնակցությունը դատապարտյալներին պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելու, պայմանական վաղաժամկետ ազատումը վերացնելու, պատժի չկրած մասն ավելի մեղմ պատժատեսակով փոխարինելու, ծանր հիվանդության կամ արտակարգ հանգամանքների հետևանքով պատժից ազատելու վերաբերյալ միջնորդությունների քննությանը դատարանում:</p>		
	ԹԵՄԱ 13. Դատախազական	1.Դատախազական ակտերի էությունը և նշանակությունը: 2.Դատախազական		ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

	ակտերը	ակտերը որպես դատախազության խնդիրների իրականացման իրավական միջոցներ: 3.Դատախազական ակտերի կիրառման օրենսդրական հիմքերը և նրանց ներկայացվող պահանջները: 4.Դատախազական ակտերի տեսակները և նրանց կիրառման հիմքերը: 5.Դատախազի հրամանը կամ կարգադրությունը: 6.Դատախազի միջնորդագիրը: 7.Դատախազի որոշումը: 8.Դատախազի ցուցումը:		
	ԹԵՄԱ 14. Դատախազության կազմակերպումը և գործունեությունը որոշ արտասահմանյան պետություններում	1.Դատախազական հսկողությունը Ռուսաստանի Դաշնությունում: 2.Դատախազության խնդիրներն ու գործառույթները Գերմանիայում: 3.Դատախազությունը Ֆրանսիայում: 4.Դատախազության կարգավիճակը ԱՄՆ-ում:		

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	<i>Թեմա</i>	<i>Ուսումնասիրվող հարցեր</i>	<i>Ժամաքանակ</i>	<i>Ստուգման ձևը</i>	<i>Գրականություն¹⁰</i>
1.	ԹԵՄԱ 1. «Դատախազությունը Հայաստանի Հանրապետությունում» դասընթացի կարգավորման	1.«Դատախազությունը Հայաստանի Հանրապետությունում» դասընթացի առարկան և համակարգը: 2.Դասընթացի կապն այլ իրավաբանական դասընթացների	2		ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	առարկան և համակարգը	<p>հետ: 3.ՀՀ Սահմանադրությունը որպես դատախազության կազմակերպման և գործունեության իրավական հիմք: 5.«Դատախազության մասին» ՀՀ օրենքի ընդհանուր ծրագիրը: 6.Դատախազական գործունեության հիմնական հասկացությունները:</p>		
2.	ԹԵՄԱ 2. Դատախազության մարմինների զարգացման պատմությունը Հայաստանում	<p>1.Դատախազության մարմինների առաջացման ու զարգացման հիմնական փուլերը: 2.Դատախազությունը Հայաստանի առաջին Հանրապետությունում /1918-1920թ./: 3.Խորհրդային Հայաստանում դատախազության զարգացման պատմությունը: 4.Դատախազությունը Հայաստանի երրորդ Հանրապետությունում:</p>		ՊԳ1-9, ԼԳ1-6
3.	ԹԵՄԱ 3. Հայաստանի Հանրապետության դատախազության տեղը և դերը պետական մարմինների համակարգում	<p>1.Հայաստանի Հանրապետության դատախազության տեղը պետական մարմինների համակարգում: 2.Դատախազության փոխհարաբերությունը իշխանության այլ ճյուղերի հետ: Դատախազությունը և օրենսդիր իշխանությունը: Դատախազությունը և գործադիր իշխանությունը: Դատախազությունը և դատական</p>	2	ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

		<p>իշխանությունը:</p> <p>3. Դատախազությունը պետության վերահսկող մարմինների համակարգում:</p> <p>4. Դատախազության գործունեության խնդիրները և նպատակները:</p> <p>5. Դատախազական գործունեությունը որպես պետական գործունեության ինքնուրույն տեսակ: Դատախազական գործունեության առանձնահատկությունները:</p> <p>6. Դատախազության գործառույթների հասկացությունը և համակարգը: 7. Դատախազության գործունեության հիմնական ուղղությունները:</p> <p>8. Դատախազական հսկողությունը որպես դատախազական գործունեության հիմնական տեսակ:</p>		
4.	<p>ԹԵՄԱ 4. Դատախազության կազմակերպման և գործունեության սկզբունքները</p>	<p>1. Դատախազության մարմինների կազմակերպման և գործունեության սկզբունքների հասկացությունը և նշանակությունը: 2. Դատախազության կազմակերպման և գործունեության սկզբունքների համակարգը:</p> <p>3. Օրինականության սկզբունքը:</p> <p>4. Դատախազության մարմինների միասնականությունը և կենտրոնացվածությունը:</p> <p>5. Հրապարակայնությունը և</p>		ՊԳ-1-9, ԼԳ-1-6

		<p>ժողովրդավարությունը դատախազության մարմիններում: 6.Դատախազության մարմինների անկախությունը և նրանց ենթարկվելը միայն օրենքին: Դատախազի ապաքաղաքականացվածությունը: 7.Դատախազի ինքնուրույնությունը և նրա գործունեությանը միջամտելու անթույլատրելիությունը:</p>		
5.	<p>ԹԵՄԱ 5. Դատախազության մարմինների համակարգը, կառուցվածքը և կազմավորումը</p>	<p>1.Դատախազության մարմինների համակարգի հասկացությունը: ՀՀ դատախազության համակարգը և կառուցվածքը: 2. ՀՀ դատախազության մարմինների կազմավորման կարգը: 3.Գլխավոր դատախազության կարգավիճակը: Գլխավոր դատախազության կազմը և կառուցվածքը: 4.Գլխավոր դատախազի լիազորությունները: 5.Գլխավոր դատախազի տեղակալի և գլխավոր դատախազության վարչության(բաժնի) պետի լիազորությունները: 6.Դատախազության կոլեգիան, նրա խնդիրները և կազմը: 7.Գլխավոր դատախազության աշխատանքի կազմակերպումը: 8.Երևան քաղաքի դատախազության տեղը և դերը դատախազության համակարգում: Երևան քաղաքի դատախազության կազմը: 9.</p>	2	ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

		<p>Երևան քաղաքի դատախազի լիազորությունները: 10.Մարզի, Երևան քաղաքի վարչական շրջանի (վարչական շրջանների) դատախազությունների իրավական կարգավիճակը: 11.Մարզի, Երևան քաղաքի վարչական շրջանի (վարչական շրջանների) դատախազների լիազորությունները:</p> <p>12.Հայաստանի Հանրապետության զինվորական դատախազության կարգավիճակը: 13. ՀՀ զինվորական դատախազության խնդիրները և գործունեության առանձնահատկությունները: 14. Զինվորական կենտրոնական դատախազության կազմը և կառուցվածքը: 15. Զինվորական դատախազի լիազորությունները: 16.Կայագործի զինվորական դատախազության խնդիրները և կազմը: 17. Կայագործի զինվորական դատախազի լիազորությունները</p>		
6.	<p>ԹԵՄԱ 6. Դատախազի կարգավիճակի ընդհանուր բնութագիրը</p>	<p>1.Դատախազությունում ծառայողական ենթակայությունը: Դատախազի իրավունքները և պարտականությունները: 2.Դատախազի նկատմամբ կիրառվող սահմանափակումները: 3.Դատախազության դասային աստիճանները և դրանց շնորհման ժամկետները և կարգը:</p>		ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

		<p>4. Դատախազի իրավական պաշտպանությունը:</p> <p>5. Դատախազի խրախուսման միջոցները և կարգը:</p> <p>6. Դատախազի կարգապահական պատասխանատվության հիմքերը և կարգը:</p> <p>Դատախազների նկատմամբ կիրառվող կարգապահական տույժերի տեսակները:</p> <p>7. Դատախազի լիազորությունների կասեցման, դադարեցման հիմքերը և կարգը:</p> <p>8. Դատախազների ատեստավորման կարգը:</p> <p>9. Դատախազի գործունեության նյութական, սոցիալական և այլ երաշխիքները:</p>		
7.	<p>ԹԵՄԱ 7. Քրեական հետապնդման հարուցումը</p>	<p>1. Քրեական հետապնդման հասկացությունը և նշանակությունը:</p> <p>Քրեական հետապնդումը որպես դատավարական գործառույթ:</p> <p>2. Դատախազության տեղը և դերը քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների համակարգում:</p> <p>3. Քրեական հետապնդման հարուցման սահմանադրական հիմքերը:</p> <p>4. Քրեական հետապնդման հարուցումը որպես դատախազի բացառիկ լիազորություն:</p> <p>5. Քրեական հետապնդման հարուցման և քրեական գործի հարուցման փոխհարաբերակցությունը:</p> <p>6. Քրեական հետապնդման սկզբնական պահը և իրավաբանական գրականության մեջ սույն խնդրի առնչությամբ տեղ գտած մոտեցումները:</p> <p>7. Քրեական հետապնդման տեսակները և այն</p>	2	ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

		<p>իրականացնելու հիմքերը: 8.Դատախազի լիազորությունները քրեական հետապնդում</p> <p>իրանականացնելիս: Այն ակտերը, որոնք կարող են կայացվել դատախազի կողմիցքրեական հետապնդում</p> <p>իրականացնելիս: 9.Դատախազի իրավունքը չհարուցել քրեական գործ կամ չիրականացնել քրեական հետապնդում: 10.Քրեական հետապնդում և պաշտպանություն:</p>		
8.	<p>ԹԵՄԱ 8. Դատախազական հսկողությունը հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ</p>	<p>1.Հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ դատախազական հսկողության էությունը և նշանակությունը: 2.Մինչդատական վարույթում դատախազական հսկողության առարկան և դատական վերահսկողության սահմանները: 3.Դատախազական հսկողության ակտերը և իրավական միջոցները: 4.Դատախազի լիազորությունները հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ հսկողություն իրականացնելիս: 5.Դատախազական հսկողության և դատավարական ղեկավարման փոխհարաբերակցությունը: 6.Դատախազական հսկողությունը հանցագործությունների մասին հայտարարությունների և հաղորդումների ժամանակին գրանցման, հաշվառման և</p>		ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

		<p>քննարկման նկատմամբ: Հսկողությունը քրեական գործի հարուցման օրինականության նկատմամբ: 7.Դատախազական հսկողությունը նախնական քննության ընթացքում իրականացվող դատավարական և քննչական գործողությունների օրինականության և հիմնավորվածության նկատմամբ: 8.Անձի իրավունքները սահմանափակող՝ օրենքով նախատեսված դատավարական հարկադրանքի միջոցներ կիրառելու և քննչական գործողություններ իրականացնելու համար միջնորդությամբ դատարան դիմելը: 9.Նախաքննության ժամկետի երկարացումը դատախազի կողմից: 10.Մեղադրական եզրակացությամբ ստացված գործով դատախազի կողմից լուծվող հարցերը: Դատախազի որոշումը մեղադրական եզրակացությամբ ստացված գործով: 11.Քրեական դատավարությունում անձի սահմանադրական իրավունքների ապահովման դատավարական հիմքերը: Դատախազական հսկողությունը քրեական գործի նախնական քննության ընթացքում անձի իրավունքների ապահովման նկատմամբ: 12.Դատախազական հսկողությունը և քննիչի դատավարական ինքնուրույնությունը: 13.Օպերատիվ-</p>		
--	--	--	--	--

		<p>հետախուզական գործունեության նկատմամբ դատախազական հսկողության առանձնահատկությունները: Դատախազի լիազորությունները օպերատիվ հետախուզական գործունեության նկատմամբ հսկողություն իրականացնելիս: 14. Հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ դատախազական հսկողության արդյունավետության բարձրացումը՝ որպես գործի որակյալ քննության երաշխիք:</p>		
9.	<p>ԹԵՄԱ 9. Մեղադրանքի պաշտպանությունը դատարանում</p>	<p>1. Քրեական գործերով դատական քննությանը դատախազի մասնակցության էությունը և նշանակությունը: 2. Մրցակցությունը և դատական քննությանը դատախազի մասնակցության պարտադիր լինելը: 3. Դատարանում մեղադրանքի պաշտպանության սահմանադրական հիմքերը: 4. Դատարանում մեղադրանքի պաշտպանության գործառույթի էությունը: 5. Դատախազի լիազորությունները քրեական գործը կամ նյութը դատարանում քննելիս: Դատախազի մասնակցությունը ապացույցների հետազոտմանը: Դատական քննության ընթացքում դատախազի կողմից արվող հայտարարությունները, միջնորդությունները և</p>	2	ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

		եզրակացությունները: 6.Մեղադրողի ճառը, դրա նշանականությունը և մասնակցությունը: Դատախազի ռեպլիկը:			
10.	ԹԵՄԱ 10. Պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելը	1.Պետական շահերի պաշտպանությունը որպես դատախազության գործունեության ուղղություններից մեկը: Դատախազության այս գործառույթի իրականացման սահմանադրական հիմքերը: 2.Պետական շահերի պաշտպանության հայցի հարուցման առարկան և սահմանները: 3.Դատախազի մասնակցությունը քաղաքացիական գործերով դատական քննությանը: 4.Դատախազի իրավունքները պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելիս: 5.Պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելու համար դատախազի կողմից նյութերի նախապատրաստումը: 6.Պետական շահերի պաշտպանության հայցի հարուցման համար դատախազի կողմից կիրառվող իրավական միջոցները: 7.Պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելիս դատախազի փոխհարաբերությունն այլ պետական մարմինների հետ:			ՊԳ-1-9, ԼԳ-1-6
11.	ԹԵՄԱ 11. Դատարանների վճիռների, դատավճիռների և որոշումների բացարկման էությունը և	1.Դատարանի վճիռների, դատավճիռների և որոշումների բացարկման էությունը և	2		ՊԳ-1-9, ԼԳ-1-6

	<p>որոշումների բողոքարկումը</p>	<p>նշանակությունը: 2.Դատախազի կողմից ներկայացվող վերաքննիչ բացարկ ռեկվիզիտները: 3.Վերաքննության կարգով վճիռների, դատավճիռների և որոշումների բացարկման հիմքերը: 4.Դատախազի կարգավիճակը վերաքննիչ դատարանում: 6.Դատախազի կողմից վճռաբեկ բացարկ բերելու հիմքերը: 8.Օրինական ուժի մեջ մտած վճիռների, դատավճիռների որոշումների բացարկումը գլխավոր դատախազի և նրա տեղակալների կողմից: 9.Դատախազի իրավունքները վճռաբեկ դատարանում գործի քննությանը մասնակցելիս: 10.Դատախազի կողմից նոր ի հայտ եկած հանգամանքներով քննության իրականացումը: Դատախազի գործողությունները նոր ի հայտ եկած հանգամանքների քննությունն ավարտելուց հետո:</p>		
12.	<p>ԹԵՄԱ 12. Դատախազական հսկողությունը պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ</p>	<p>1.Պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ դատախազական հսկողության էությունը և խնդիրները: 2.Դատախազական հսկողության այս ոլորտի իրականացման իրավական հիմքերը: 3.Դատախազական հսկողության առարկան և սահմանները: 4.Դատախազի իրավունքները պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության</p>		<p>ՊԳ1-9, ԼԳ1-6</p>

		<p>նկատմամբ հսկողություն իրականացնելիս: 5.Դատախազական հսկողությունը ձեռքակալման և կալանավորման օրինականության և հիմնավորվածության նկատմամբ: Ձեռքակալում կամ կալանք կիրառելիս թույլ տրված օրենքի խախտումների վերացումը դատախազի կողմից: 6.Դատախազական հսկողությունն ազատագրկման վայրերում պատիժների կիրառման օրինականության նկատմամբ: Պատիժների կիրառման օրինականության ապահովմանն ուղղված դատախազական հսկողության միջոցները: 8.Դատախազի կողմից հսկողություն իրականացնելը պատիժները և հարկադրանքի այլ միջոցներ կիրառող մարմինների վարչակազմերի հրամանների, կարգադրությունների, որոշումների և ակտերի օրինականության նկատմամբ: 9.Դատախազի մասնակցությունը դատապարտյալներին պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելու, պայմանական վաղաժամկետ ազատումը վերացնելու, պատժի չկրած մասն ավելի մեղմ պատժատեսակով փոխարինելու, ծանր հիվանդության կամ արտակարգ հանգամանքների հետևանքով պատժից ազատելու վերաբերյալ</p>			
--	--	---	--	--	--

		միջնորդությունների քննությանը դատարանում:			
13.	ԹԵՄԱ 13. Դատախազական ակտերը	1.Դատախազական ակտերի էությունը և նշանակությունը: 2.Դատախազական ակտերը որպես դատախազության խնդիրների իրականացման իրավական միջոցներ: 3.Դատախազական ակտերի կիրառման օրենսդրական հիմքերը և նրանց ներկայացվող պահանջները: 4.Դատախազական ակտերի տեսակները և նրանց կիրառման հիմքերը: 5.Դատախազի հրամանը կամ կարգադրությունը: 6.Դատախազի միջնորդագիրը: 7.Դատախազի որոշումը: 8.Դատախազի ցուցումը:	2		ՊԳ1-9, ԼԳ1-6
14.	ԹԵՄԱ 14. Դատախազության կազմակերպումը և գործունեությունը որոշ արտասահմանյան պետություններում	1.Դատախազական հսկողությունը Ռուսաստանի Դաշնությունում: 2.Դատախազության խնդիրներն ու գործառույթները Գերմանիայում: 3.Դատախազությունը Ֆրանսիայում: 4.Դատախազության կարգավիճակը ԱՄՆ-ում:	2		ՊԳ1-9, ԼԳ1-6

12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹¹
1.					
2.					

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹²	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹³
1.						
2.						
3.						
4.						

¹¹ Հստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

¹² Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹³ Հստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹⁴

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Մարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

¹⁴ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁵:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

Գնահատման մեթոդներն և չափորոշիչներն ուղղորդված են կրթության վերջնարդյունքներին

- Գործնական, սեմինար և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում ուսանողի ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում
 - Ինքնուրույն աշխատանքների /անհատական առաջադրանքներ/ հաշվառում և գնահատում
 - Դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում
- Ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:¹⁶

¹⁵«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

¹⁶ Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

14.3. Գնահատման չափանիշները¹⁷.

- Տեսական գիտելիքները.....:
- Գործնական աշխատանքները.....:
- Մեմինար պարապմունքները.....:
- Լաբորատոր աշխատանքները.....:
- Ինքնուրույն աշխատանքը.....:

¹⁷ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն`	042101.00.6, Իրավագիտություն /դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր`	042101.01.6, Իրավագիտություն /դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան`	Իրավագիտության բակալավր /բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

<p>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</p>	<p>ԷԻԿ/բ 145- Դատախազությունը ՀՀ-ում</p>				
<p>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</p>	<p>3 կրեդիտ</p>				
<p>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</p>	<p>4-րդ կուրս 8-րդ կիսամյակ</p>				
<p>Ժամերի բաշխումը</p>	<p>Լսարանային</p>	<p>36</p>	<p>Դասախոսություն</p>	<p>20</p>	
			<p>Սեմինար</p>	<p>16</p>	
			<p>Լաբորատոր աշխատանք</p>		
			<p>Գործնական աշխատանք</p>		
	<p>Ինքնուրույն</p>	<p>54</p>			
<p>Ընդամենը</p>	<p>90</p>				
<p>Ստուգման ձևը</p>	<p>ստուգարք</p>				
<p>Դասընթացի նպատակը</p>	<p>Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին դատախազական համակարգի գործունեությանը , համակարգի ընդհանուր խնդիրներին</p>				
<p>Դասընթացի վերջնարդյունքները</p>	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք</p> <p>Դատախազական մարմինների համակարգի , կազմակերպման և գործունեության սկզբունքների, կառուցվածքի և կազմավորման մասին:</p> <p>Հմտություն</p> <p>Գիտելիքները գործնականում կիրառելուկարողություն,հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,սովորելու ունակություն , սոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն , սոր գաղափարներ առաջ քաշելու</p>				

	<p>ունակություն, ինքնուրույն աշխատալու ունակություն:</p> <p>Կարողունակություն</p> <p>Կարող է դրսևորել քննական և փաստարկված վերլուծական մոտեցում՝ իրավական խնդիրները բացահայտելու և դրանց լուծման ուղիները մշակելու համար:</p> <p>Կարող է մասնագիտական խնդիրները բացահայտելիս և լուծումներ առաջադրելիս ցուցաբերել նախաձեռնողականություն և ստեղծագործական մոտեցում:</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>ԹԵՄԱ 1. «Դատախազությունը Հայաստանի Հանրապետությունում» դասընթացի կարգավորման առարկան և համակարգը</p> <p>1.«Դատախազությունը Հայաստանի Հանրապետությունում» դասընթացի առարկան և համակարգը: 2. Դասընթացի կապն այլ իրավաբանական դասընթացների հետ: 3. ՀՀ Սահմանադրությունը որպես դատախազության կազմակերպման և գործունեության իրավական հիմք: 5. «Դատախազության մասին» ՀՀ օրենքի ընդհանուր ծրագիրը: 6. Դատախազական գործունեության հիմնական հասկացությունները:</p> <p>ԹԵՄԱ 2. Դատախազության մարմինների զարգացման պատմությունը Հայաստանում</p> <p>1.Դատախազության մարմինների առաջացման ու զարգացման հիմնական փուլերը: 2. Դատախազությունը Հայաստանի առաջին Հանրապետությունում /1918-1920թ./: 3.Խորհրդային Հայաստանում դատախազության զարգացման պատմությունը: 4.Դատախազությունը Հայաստանի երրորդ Հանրապետությունում:</p> <p>ԹԵՄԱ 3. Հայաստանի Հանրապետության դատախազության տեղը և դերը պետական մարմինների համակարգում</p> <p>1.Հայաստանի Հանրապետության դատախազության տեղը պետական մարմինների համակարգում: 2. Դատախազության փոխհարաբերությունը իշխանության այլ ճյուղերի հետ: Դատախազությունը և օրենսդիր իշխանությունը: Դատախազությունը և գործադիր իշխանությունը: Դատախազությունը և դատական իշխանությունը: 3.Դատախազությունը պետության վերահսկող մարմինների համակարգում: 4.Դատախազության գործունեության խնդիրները և նպատակները: 5. Դատախազական գործունեությունը որպես պետական գործունեության ինքնուրույն տեսակ: Դատախազական գործունեության առանձնահատկությունները: 6. Դատախազության</p>

գործառույթների հասկացությունը և համակարգը: 7. Դատախազության գործունեության հիմնական ուղղությունները: 8. Դատախազական հսկողությունը որպես դատախազական գործունեության հիմնական տեսակ:

ԹԵՄԱ 4. Դատախազության կազմակերպման և գործունեության սկզբունքները

1. Դատախազության մարմինների կազմակերպման և գործունեության սկզբունքների հասկացությունը և նշանակությունը: 2. Դատախազության կազմակերպման և գործունեության սկզբունքների համակարգը: 3. Օրինականության սկզբունքը: 4. Դատախազության մարմինների միասնականությունը և կենտրոնացվածությունը: 5. Հրապարակայնությունը և ժողովրդավարությունը դատախազության մարմիններում: 6. Դատախազության մարմինների անկախությունը և նրանց ենթարկվելը միայն օրենքին: Դատախազի ապաքաղաքականացվածությունը: 7. Դատախազի ինքնուրույնությունը և նրա գործունեությանը միջամտելու անթույլատրելիությունը:

ԹԵՄԱ 5. Դատախազության մարմինների համակարգը, կառուցվածքը և կազմավորումը

1. Դատախազության մարմինների համակարգի հասկացությունը: ՀՀ դատախազության համակարգը և կառուցվածքը: 2. ՀՀ դատախազության մարմինների կազմավորման կարգը: 3. Գլխավոր դատախազության կարգավիճակը: Գլխավոր ատախազության կազմը և կառուցվածքը: 4. Գլխավոր դատախազի լիազորությունները: 5. Գլխավոր դատախազի տեղակալի և գլխավոր դատախազության վարչության(բաժնի) պետի լիազորությունները: 6. Դատախազության կոլեգիան, նրա խնդիրները և կազմը: 7. Գլխավոր դատախազության աշխատանքի կազմակերպումը: 8. Երևան քաղաքի դատախազության տեղը և դերը դատախազության համակարգում: Երևան քաղաքի դատախազության կազմը: 9. Երևան քաղաքի դատախազի լիազորությունները: 10. Մարզի, Երևան քաղաքի վարչական շրջանի (վարչական շրջանների) դատախազությունների իրավական կարգավիճակը: 11. Մարզի, Երևան քաղաքի վարչական շրջանի (վարչական շրջանների) դատախազների լիազորությունները: 12. Հայաստանի Հանրապետության զինվորական դատախազության կարգավիճակը: 13. ՀՀ զինվորական դատախազության խնդիրները և գործունեության առանձնահատկությունները: 14. Զինվորական կենտրոնական դատախազության կազմը և կառուցվածքը: 15. Զինվորական դատախազի լիազորությունները: 16. Կայազորի զինվորական

դատախազության խնդիրները և կազմը: 17. Կայագործի զինվորական դատախազի լիազորությունները:

ԹԵՄԱ 6. Դատախազի կարգավիճակի ընդհանուր բնութագիրը

1. Դատախազությունում ծառայողական ենթակայությունը: Դատախազի իրավունքները և պարտականությունները: 2. Դատախազի նկատմամբ կիրառվող սահմանափակումները: 3. Դատախազության դասային աստիճանները և դրանց շնորհման ժամկետները և կարգը: 4. Դատախազի իրավական պաշտպանությունը: 5. Դատախազի խրախուսման միջոցները և կարգը: 6. Դատախազի կարգապահական պատասխանատվության հիմքերը և կարգը: Դատախազների նկատմամբ կիրառվող կարգապահական տույժերի տեսակները: 7. Դատախազի լիազորությունների կասեցման, դադարեցման հիմքերը և կարգը: 8. Դատախազների ատեստավորման կարգը: 9. Դատախազի գործունեության նյութական, սոցիալական և այլ երաշխիքները:

ԹԵՄԱ 7. Քրեական հետապնդման հարուցումը

1. Քրեական հետապնդման հասկացությունը և նշանակությունը: Քրեական հետապնդումը որպես դատավարական գործառույթ: 2. Դատախազության տեղը և դերը քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների համակարգում: 3. Քրեական հետապնդման հարուցման սահմանադրական հիմքերը: 4. Քրեական հետապնդման հարուցումը որպես դատախազի լիազորություն: 5. Քրեական հետապնդման հարուցման և քրեական գործի հարուցման փոխհարաբերակցությունը: 6. Քրեական հետապնդման սկզբնական պահը և իրավաբանական գրականության մեջ սույն խնդրի առնչությամբ տեղ գտած մոտեցումները: 7. Քրեական հետապնդման տեսակները և այն իրականացնելու հիմքերը: 8. Դատախազի լիազորությունները քրեական հետապնդում իրականացնելիս: Այն ակտերը, որոնք կարող են կայացվել դատախազի կողմից քրեական հետապնդում իրականացնելիս: 9. Դատախազի իրավունքը չհարուցել քրեական գործ կամ չիրականացնել քրեական հետապնդում: 10. Քրեական հետապնդում և պաշտպանություն:

ԹԵՄԱ 8. Դատախազական հսկողությունը հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ

1. Հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ դատախազական հսկողության էությունը և նշանակությունը: 2. Մինչդատական վարույթում դատախազական հսկողության առարկան և դատական վերահսկողության սահմանները: 3. Դատախազական հսկողության ակտերը և իրավական միջոցները: 4. Դատախազի

լիազորությունները հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ հսկողություն իրականացնելիս: 5.Դատախազական հսկողության և դատավարական ղեկավարման փոխհարաբերակցությունը: 6.Դատախազական հսկողությունը հանցագործությունների մասին հայտարարությունների և հաղորդումների ժամանակին գրանցման, հաշվառման և քննարկման նկատմամբ: Հսկողությունը քրեական գործի հարուցման օրինականության նկատմամբ: 7.Դատախազական հսկողությունը նախնական քննության ընթացքում իրականացվող դատավարական և քննչական գործողությունների օրինականության և հիմնավորվածության նկատմամբ: 8.Անձի իրավունքները սահմանափակող՝ օրենքով նախատեսված դատավարական հարկադրանքի միջոցներ կիրառելու և քննչական գործողություններ իրականացնելու համար միջնորդությամբ դատարան դիմելը: 9.Նախաքննության ժամկետի երկարացումը դատախազի կողմից: 10.Մեղադրական եզրակացությամբ ստացված գործով դատախազի կողմից լուծվող հարցերը: Դատախազի որոշումը մեղադրական եզրակացությամբ ստացված գործով: 11.Քրեական դատավարությունում անձի սահմանադրական իրավունքների ապահովման դատավարական հիմքերը: Դատախազական հսկողությունը քրեական գործի նախնական քննության ընթացքում անձի իրավունքների ապահովման նկատմամբ: 12.Դատախազական հսկողությունը և քննիչի դատավարական ինքնուրույնությունը: 13.Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության նկատմամբ դատախազական հսկողության առանձնահատկությունները: Դատախազի լիազորությունները օպերատիվ-հետախուզական գործունեության նկատմամբ հսկողություն իրականացնելիս: 14.Հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ դատախազական հսկողության արդյունավետության բարձրացումը՝ որպես գործի որակյալ քննության երաշխիք:

ԹԵՄԱ 9. Մեղադրանքի պաշտպանությունը դատարանում

1.Քրեական գործերով դատական քննությանը դատախազի մասնակցության էությունը և նշանակությունը: 2.Մրցակցությունը և դատական քննությանը դատախազի մասնակցության պարտադիր լինելը: 3.Դատարանում մեղադրանքի պաշտպանության սահմանադրական հիմքերը: 4.Դատարանում մեղադրանքի պաշտպանության գործառույթի էությունը: 5.Դատախազի լիազորությունները քրեական գործը կամ նյութը դատարանում քննելիս: Դատախազի մասնակցությունը ապացույցների հետազոտմանը: Դատական քննության ընթացքում դատախազի կողմից արվող

հայտարարությունները, միջնորդությունները և եզրակացությունները: 6.Մեղադրողի ճառը, դրան նշանականությունը և բովանդակությունը: Դատախազի ռեպլիկը:

ԹԵՄԱ 10. Պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելը

1.Պետական շահերի պաշտպանությունը որպես դատախազության գործունեության ուղղություններից մեկը: Դատախազության այս գործառույթի իրականացման սահմանադրական հիմքերը: 2.Պետական շահերի պաշտպանության հայցի հարուցման առարկան և սահմանները: 3.Դատախազի մասնակցությունը քաղաքացիական գործերով դատական քննությանը: 4.Դատախազի իրավունքները պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելիս: 5.Պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելու համար դատախազի կողմից նյութերի նախապատրաստումը: 6.Պետական շահերի պաշտպանության հայցի հարուցման համար դատախազի կողմից կիրառվող իրավական միջոցները: 7.Պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելիս դատախազի փոխհարաբերությունն այլ պետական մարմինների հետ:

ԹԵՄԱ 11. Դատարանների վճիռների, դատավճիռների և որոշումների բողոքարկումը

1.Դատարանի վճիռների, դատավճիռների և որոշումների բացարկման էությունը և նշանակությունը: 2.Դատախազի կողմից ներկայացվող վերաքննիչ բացարկ ռեկվիզիտները: 3.Վերաքննության կարգով վճիռների, դատավճիռների և որոշումներիբացարկման հիմքերը: 4.Դատախազի կարգավիճակը վերաքննիչ դատարանում: 6.Դատախազի կողմից վճռաբեկ բացարկ բերելու հիմքերը: 8.Օրինական ուժի մեջ մտած վճիռների, դատավճիռների և որոշումների բացարկումը գլխավոր դատախազի և նրա տեղակալների կողմից: 9.Դատախազի իրավունքները վճռաբեկ դատարանում գործի քննությանը մասնակցելիս: 10.Դատախազի կողմից նոր ի հայտ եկած հանգամանքներով քննության իրականացումը: Դատախազի գործողությունները նոր ի հայտ եկած հանգամանքների քննությունն ավարտելուց հետո:

ԹԵՄԱ 12. Դատախազական հսկողությունը պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ

1.Պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ դատախազական հսկողության

	<p> էությունը և խնդիրները: 2.Դատախազական հսկողության այս ոլորտի իրականացման իրավական հիմքերը: 3.Դատախազական հսկողության առարկան և սահմանները: 4.Դատախազի իրավունքները պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ հսկողություն իրականացնելիս: 5.Դատախազական հսկողությունը ձեռնարկված և կալանավորման օրինականության և հիմնավորվածության նկատմամբ: Ձեռքբերվելու կամ կալանք իրառելիս թույլ տրված օրենքի խախտումների վերացումը դատախազի կողմից: 6.Դատախազական հսկողությունն ազատագրված վայրերում պատիժների կիրառման օրինականության նկատմամբ: Պատիժների կիրառման օրինականության ապահովմանն ուղղված դատախազական հսկողության միջոցները: 8.Դատախազի կողմից հսկողություն իրականացնելը պատիժները և հարկադրանքի այլ միջոցներ կիրառող մարմինների վարչակազմերի հրամանների, կարգադրությունների, որոշումների և ակտերի օրինականության նկատմամբ: 9.Դատախազի մասնակցությունը դատապարտյալներին պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելու, պայմանական վաղաժամկետ ազատումը վերացնելու, պատժի չկրած մասն ավելի մեղմ պատժատեսակով փոխարինելու, ծանր հիվանդության կամ արտակարգ հանգամանքների հետևանքով պատժից ազատելու վերաբերյալ միջնորդությունների քննությանը դատարանում: </p> <p> ԹԵՄԱ 13. Դատախազական ակտերը 1.Դատախազական ակտերի էությունը և նշանակությունը: 2.Դատախազական ակտերը որպես դատախազության խնդիրների իրականացման իրավական միջոցներ: 3.Դատախազական ակտերի կիրառման օրենսդրական հիմքերը և նրանց ներկայացվող պահանջները: 4.Դատախազական ակտերի տեսակները և նրանց կիրառման հիմքերը: 5.Դատախազի հրամանը կամ կարգադրությունը: 6.Դատախազի միջնորդագիրը: 7.Դատախազի որոշումը: 8.Դատախազի ցուցումը: </p> <p> ԹԵՄԱ 14. Դատախազության կազմակերպումը և գործունեությունը որոշ արտասահմանյան պետություններում 1.Դատախազական հսկողությունը Ռուսաստանի Դաշնությունում: 2.Դատախազության խնդիրներն ու գործառույթները Գերմանիայում: 3.Դատախազությունը Ֆրանսիայում: 4.Դատախազության կարգավիճակը ԱՄՆ-ում: </p>
Գնահատման	Բանավոր հարցում

<p>մեթոդները և չափանիշները</p>	
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր գրականություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ՀՀ Սահմանադրություն, 1995 թ. 2. ՀՀ օրենքը, Դատախազության մասին, 2007թ. 3. ՀՀ օրենքը, Դատախազության մասին, 1998թ. 4. ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրք, 1998թ. 5. Միջազգային դաշնագիր քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների մասին /1966թ./: 6. Հայաստանի Հանրապետության դատախազությունը, դասագիրք ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2004 7. Հայաստանի Հանրապետության դատարանակազմությունը և իրավապահպան մարմինները, 5-րդ հրատարակություն, փոփոխություններով և լրացումներով, դասագիրք ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009 8. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն (ընդհանուր մաս), 4-րդ հրատարակություն, լրացումներով և փոփոխություններով, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2006 9. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն (հատուկ մաս), 3-րդ հրատարակություն, լրացումներով և փոփոխություններով, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010 <p>Լրացուցիչ գրականություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Գ.Ս. Ղազինյան, Քրեական դատավարության պատմական և արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում, Երևան, 2001թ. 2. Հայաստանի Հանրապետության դատարանակազմությունը և իրավապահպան մարմինները, Դասագիրք 4-րդ հրատարակություն, փոփոխություններով և լրացումներով, Երևան, 2008. 3. Ա. Թամազյան, ՀՀ գլխավոր դատախազի հիմնական հրամանների և ցուցումների ժողովածու, Երևան, 2003. 4. Прокурорский надзор. Курс лекций и практикум. /Под. ред. Ю.Е. Винокурова. М., 2000. 5. Прокурорский надзор. /Под. ред. А.А. Чувилева. М., 2000. 6. В.И. Соломичев Прокурорский надзор за исполнением законов

	<p>органами, осуществляющими дознание и предварительное следствие, М., 1998:</p> <p>7. А.Б. Соловьев, М.А. Токарева, А.Г. Халиулин Прокурорский надзор за исполнением законов при расследовании преступлений, М., 2000:</p> <p>8. А.Г. Халиулин Осуществление функции уголовного преследования прокуратурой России. Кемерово, 1997:</p>
--	---